

КОНЦЕПЦІЇ КАПІТАЛУ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ КАПІТАЛУ В МІЖНАРОДНІЙ СИСТЕМІ ОБЛІКУ

*Лукін В.О., канд. екон. наук, доцент
Беляєва Л.А., канд. екон. наук, доцент
Харківський навчально-науковий інститут
ДВНЗ «Університет банківської справи»*

Одною із складових системи міжнародних стандартів обліку є Концептуальна основа фінансової звітності [1]. Першу її версію видано більш ніж тридцять років тому. За цей термін вона переглядалася три рази. Тобто Рада з міжнародних стандартів вважає її важливою складовою системи стандартів.

Окремим розділом Концептуальної основи є розділ у якому розглядаються концепції капіталу та збереження капіталу. Цей розділ практично без змін переходить вже в третю редакцію документа и тому виникає думка, що самі ці концепції як і їх формулювання є остаточними й не підлягають перегляду.

Суть підходу цих концепцій в тому, що Концептуальна основа пропонує користувачам при підготовки фінансових звітів вибір одного із двох варіантів: перший – використовувати фінансову концепцію капіталу, яка розглядає капітал як синонім чистих активів або власного капіталу, другий – використовувати фізичну концепцію капіталу, яка розглядає капітал як виробничу потужність підприємства.

Концепція збереження капіталу – це концепція, згідно з якою підприємство зберігає свій капітал, який на кінець періоду дорівнює його вартості на початку даного періоду. Відповідно сума, що перевищує суму, необхідну для збереження капіталу на початок періоду, визнається прибутком. У зв'язку з наявністю двох варіантів відображення капіталу існує концепція збереження фінансового капіталу та концепція збереження фізичного капіталу.

Проте фактично для фінансової звітності більш підходить лише фінансова концепція капіталу та збереження капіталу. Лише вона дозволяє надати інформацію зовнішнім користувачам про стан справ на підприємстві, можливість повернення ним кредитів, про можливість отримання акціонерами дивідендів тощо.

Збереження фізичної потужності не означає збереження реального випуску продукції та прибутковості підприємства тому її використання не дає позитивної інформації про діяльність підприємства всім без виключення групам користувачів.

Насправді використання цих концепцій можливе лише для різних груп користувачів. Фінансова концепція для тих, що зацікавлені в поверненні кредитів, своєчасної сплаті податків або в отриманні дивідендів. Це інвестори, кредитори та інші зовнішні користувачі.

Фізична концепція для внутрішніх користувачів, для власників та управлінського персоналу підприємства тих, що управляють підприємством і зацікавлені в його розвитку, в потенційному рості виробництва не лише станом на поточний момент часу але й на тривалий час.

Перша концепція більш підходить для фінансової звітності; друга – для управлінської або інтегрованої звітності в тій її частині, де приводиться нефінансова інформація. І вряд чи її можна використовувати при формуванні фінансової звітності.

У цілому ці концепції викладені в Концептуальній основі достатньо плутано. В них відсутні визначення базових термінів таких, як капітал та прибуток, є протиріччя між окремими параграфами розділу, тому цей розділ Концептуальній основі потребує додаткового обговорення і перегляду.

Перелік посилань:

1. Концептуальна основа фінансової звітності. Поточна редакція від 01.09.2010. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_009 (дата звернення 17.04.2020).